

УДК 336.71

Практика здійснення дистанційного нагляду НБУ за діяльністю банків в Україні

Ганзюк С.М.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпровського державного технічного університету

Голубєва Н.С., Бяла Г.Г.

студенти
Дніпровського державного технічного університету

У статті досліджено сутність та мету здійснення дистанційного нагляду НБУ за діяльністю банків в Україні. Проаналізовано стан виконання вітчизняними банками вимог НБУ. Визначено проблеми та напрями вдосконалення системи банківського нагляду і регулювання в Україні.

Ключові слова: безвізний нагляд, банківське регулювання та нагляд, економічні нормативи НБУ, нормативи капіталу, нормативи ліквідності, нормативи кредитного ризику, нормативи інвестування.

Gansyuk S.M., Golubeva N.S., Byala G.G. ПРАКТИКА ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДИСТАНЦИОННОГО НАДЗОРА НБУ ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ БАНКОВ В УКРАИНЕ

В статье исследована сущность и цель осуществления дистанционного надзора НБУ за деятельностью банков в Украине. Проанализировано состояние выполнения отечественными банками требований НБУ. Определены проблемы и направления совершенствования системы банковского надзора и регулирования в Украине.

Ключевые слова: безвыездной надзор, банковское регулирование и надзор, экономические нормативы НБУ, нормативы капитала, нормативы ликвидности, нормативы кредитного риска, нормативы инвестирования.

Hansyuk S.M., Golubeva N.S., Byala G.G. PRACTICES OF IMPLEMENTATION OF REMOTE SURVEILLANCE OF THE NBU FOR THE ACTIVITIES OF BANKS IN UKRAINE

In the article essence and purpose of remote supervision of the NBU over the activities of banks in Ukraine is investigated. The state of fulfillment by the domestic banks of NBU requirements is analyzed. The problems and directions of improvement are determined of the system of banking supervision and regulation in Ukraine.

Keywords: without supervision, banking regulation and supervision, NBU economic standards, capital ratios, liquidity ratios, credit risk standards, investment standards.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах кризи банківської системи останніх років особливо яскраво виявилися проблеми банківського регулювання та нагляду: недоліки у банківському законодавстві, низький рівень ризик-орієнтованого нагляду, недостатня увага до системних ризиків, відсутність прозорості у процесах безвізного нагляду та інспекційних перевірок тощо. Вирішення цих проблем актуалізує питання щодо здійснення ефективного банківського нагляду та регулювання в Україні, оскільки саме регулювання банківської діяльності повинне сприяти якнайшвидшому поверненню довіри населення до банківської системи шляхом визначення та оцінки рівня ризиків у банківській діяльності, розробці антикризових заходів, упередженню спрямування банківської системи за хибними, ризиковими напрямками, очищення банківської системи від проблемних чи збанкрутілих установ тощо [1, с. 62]. Своєчасне виявлення,

оцінка, та ефективне управління проблемами банків є ключовими умовами успішного врегулювання криз та підвищення стійкості банківської системи в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначення та оцінка основних тенденцій розвитку ефективного банківського нагляду є об'єктом праць багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Також, роботи багатьох українських та закордонних вчених присвячені проблемам капіталізації банківської системи та виконанню нормативів НБУ комерційними банками, серед яких: А.Г. Братко, О.В. Васюренко, А.А. Вишневський, Т.П. Гудзь, А.О. Єпіфанов, В.В. Коваленко, М.М. Коваленко, О.Г. Коренєва, О.В. Крухмаль, Т.А. Латковська, О.С. Любунь, В.В. Пасічник, В.П. Полякова, К.Є. Раєвський, Т.Е. Рождественська, В.О. Романишин, В.С. Стельмах, Ю.М. Уманців та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належну

повагу до напрацювань в даній області, стан виконання економічних нормативів комерційними банками, а також здійснення безвізного нагляду в складних умовах потребують постійного моніторингу та вдосконалення. Фінансова криза в Україні поставила питання про реформування банківського сектора, виявила нагальну потребу щодо удосконалення регулювання Національним Банком України діяльності банків відповідно до міжнародних стандартів, підвищення дієвості економічних нормативів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження стану виконання вітчизняними банками вимог НБУ, виявлення проблем та напрямів вдосконалення системи банківського нагляду і регулювання в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Терміни «банківське регулювання» та «банківський нагляд» визначені як в економічній та юридичній літературі, так і закріплені законодавчо. Згідно із ст.1 Закону України «Про Національний банк України» [2], банківське регулювання є однією із функцій НБУ, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства — це система заходів щодо України обов'язкових економічних нормативів, що ви ступають орієнтиром для здійснення ефективного банківського регулювання та нагляду [3, с. 60].

Ефективне функціонування банківської системи – необхідна умова розвитку ринкових відносин в Україні, яка об'єктивно визначає ключову роль центрального банку щодо регулювання банківської діяльності. У статті 55 Закону «Про Національний банк України» зазначається, що головна мета банківського регулювання і нагляду – безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів [2, ст. 55]. Національний банк України здійснює банківський нагляд у формі інспекційних перевірок та безвізного нагляду.

Проведення безвізного нагляду забезпечує можливість банкам дотримуватись усіх встановлених вимог, це свого роду система раннього попередження, що дозволяє органам нагляду своєчасно реагувати на порушення у діяльності об'єкта нагляду, застосовувати превентивні заходи, вживати усіх необхідних мір ще до загострення ситуації. Така форма нагляду базується на аналізі звітності, як повинна своєчасно подаватись органам банківського нагляду і дає можли-

вість завжди володіти актуальною інформацією про фінансовий стан об'єкта нагляду. НБУ у межах безвізного нагляду має право письмово вимагати від банку копії документів, а також письмові пояснення з питань його діяльності. Банк зобов'язаний надавати на письмову вимогу Національного банку України відповідну інформацію та копії документів.

Досліджуючи безвізний нагляд як систему, слід відмітити ключову роль саме цільової підсистеми, від наявності та чіткої визначеності якої залежить результативність не лише безвізного нагляду, а й банківського нагляду в цілому. В сучасних умовах впровадження ризик-орієнтованого банківського нагляду основною метою дистанційного нагляду є ідентифікація та попередження проблем у розвитку банків, і банківської системи в цілому, та недопущення дестабілізаційного впливу банків в загальноекономічних масштабах. Іншими словами, цільова спрямованість безвізного нагляду має пруденційний характер та ґрунтується на ранній діагностиці реальних та потенційних дестабілізуючих чинників стабільного функціонування національної банківської системи. Реалізація сформульованої мети знаходить своє відображення у завданнях, які виконує безвізний нагляд, та принципах, на основі яких він провадиться [4, с. 90].

До основних завдань безвізного банківського нагляду в умовах впровадження ризик-орієнтованого нагляду доцільно віднести:

- акумулювання, систематизація та аналіз інформації, що відображає фінансовий стан, профіль ризиків та якість управління банком як передумов стабільності банківської системи;
- контроль виконання банком пруденційних норм та обмежень;
- оцінка перспектив розвитку банку, в т. ч. ідентифікація потенційних загроз (факторів) стабільного функціонування;
- планування та вжиття подальших управлінських дій з боку наглядових органів, в т. ч. з метою сприяння ефективним інспекційним перевіркам як наступного етапу банківського нагляду [4].

Оскільки безвізний нагляд є конкретною формою реалізації банківського нагляду, то і принципи ефективного банківського нагляду є базовими для безвізного нагляду та такими, що визначають стандарти пруденційного нагляду та регулювання банківської діяльності. Це стосується, в першу чергу, принципу законності (наявність відповідної законодавчої бази для здійснення наглядового процесу); незалежності (чітке закріплення прав та

обов'язків наглядового органу); об'єктивності та компетентності контролюючих органів з метою належного розуміння операцій, що охоплюються наглядовим процесом; публічності/гласності як для наглядового органу (оприлюднення основних нормативно-правових актів), так і для суб'єкта, що перевіряється (опублікування фінансової звітності банків), плановості та постійності (безперервності) нагляду [4].

Сьогодні можна відстежити значну кількісну зміну комерційних банків, які діяли на території України у період з 01.01.2011 – 01.01.2018 (табл. 1). За цей період спостерігається зменшення кількості діючих банків на 94 од., з яких 17 мали частку іноземного капіталу.

Як видно з даних таблиці, наприклад, тільки за 2015 рік втратили свою ліцензію 46 банківських установи; за підсумком 2016 року кількість банків, що мали ліцензію скоротилася на 21 од., а за 2017 рік – ще на 14 од. В цілому, за останні п'ять років кількість банків зменшилась більш ніж в 2 рази. Недовіра та невпевненість в майбутньому банків призводить до відтоку капіталу з банківського ринку. Банкам все важче залучати на обслуговування клієнтів та зберігати депозитний портфель на безпечному для функціонування банківських установ рівні.

Національний банк України станом на 01.01.2018 р. встановив наступні економічні нормативи, що є обов'язковими до виконання всіма банками [2]:

1. Нормативи капіталу:

- мінімального розміру регулятивного капіталу – Н1 (500 млн. грн.);
- достатності (адекватності) регулятивного капіталу – Н2 (не менше 10%);
- достатності основного капіталу Н3 (не менше ніж 7%).

2. Нормативи ліквідності:

- миттєва ліквідність – Н4 (не менше 20%);
- поточна ліквідність – Н5 (не менше 40%);
- короткострокова ліквідність – Н6 (не менше 60%).

3. Нормативи кредитного ризику:

- максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента – Н7 (не більше 25%);
- великих кредитних ризиків – Н8 (не більше 8-ми кратного розміру регулятивного капіталу);
- норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами – Н9 (не більше 25 %).

4. Нормативи інвестування:

- інвестування в цінні папери окремо за кожною установою – Н11 (не більше 15%);
- загальної суми інвестування – Н12 (не більше 60%) [3].

Проаналізуємо стан виконання вимог НБУ (економічних нормативів) банками в цілому по банківській системі за офіційними даними [5]. В таблиці 2 згруповано дані щодо стану виконання нормативу Н1 по банківській системі України за період 01.01.2012-01.01.2017 рр.

Як видно з даних таблиці, за період 2012-2017 рр. регулятивний капітал банків зменшився на 63092 млн. грн. Скорочення кількості банків більш, ніж 2 рази з 2013 по 2017 рр. призвело до зменшення регулятивного капіталу банків України за цей період в 1,5 рази.

В таблиці 3 подано дані щодо виконання нормативу адекватності регулятивного капіталу (Н2) в цілому по банківській системі за період 01.01.2013-01.01.2018 рр., нормативне значення якого, згідно вимог НБУ, не повинно бути нижчим 10%.

Так, достатність регулятивного капіталу є вищою за нормативне значення у 10%, навіть у найтяжчих для банківської системи 2015-2016 рр. За останній рік його значення збільшилося на 3,41 п.

Оскільки банківська діяльність піддається ризику ліквідності – ризику недостатності надходжень грошових коштів для покриття їх впливу, це може призвести до того, що банк не зможе розрахуватися в строк за власними зобов'язаннями у зв'язку з неможливістю за певних умов швидкої конверсії фінансових

Таблиця 1

**Зміна кількості діючих банків України за період 2010-2017 рр.
в порівнянні до попереднього року**

Назва показника	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
Кількість діючих банків	-6	0	0	4	-17	-46	-21	-14
з них: з іноземним капіталом	4	-2	0	-4	2	-10	-3	0
у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	2	2	0	-3	0	-2	0	+1

Таблиця 2

**Регулятивний капітал (норматив Н1) по банківській системі
в цілому за період 01.01.2013-01.01.2018 рр.**

Норматив		Станом на						Зміна 2017/2012
		01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	
Н1	Регулятивний капітал (млн. грн.)	178 909	204 976	188 949	129 817	109 654	115 817	-63 092
	Зміна до попереднього року (млн. грн.)	455	26 067	-16 027	-59 132	-20 163	6163	-

Таблиця 3

**Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу
по банківській системі за період 01.01.2013-01.01.2018 рр.**

Норматив		Станом на						Зміна 2017/2012
		01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	
Н2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу	18,06	18,26	15,60	12,31	12,69	16,1	-1,96
	Нормативне значення, %	Не менше 10%						

Таблиця 4

**Стан виконання нормативів миттєвої ліквідності (Н4), поточної ліквідності (Н5)
та короткострокової ліквідності (Н6) по банківській системі за період 2012-2017 рр.**

Норматив		Станом на						Зміна 2017/2012
		01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	
Н4	Норматив миттєвої ліквідності, %	69,26	56,99	57,13	78,73	60,79	55,55	-13,7
	Нормативне значення, %	Не менше 20%						
Н5	Норматив поточної ліквідності, %	79,09	80,86	79,91	79,98	102,14	108,08	+28,99
	Нормативне значення, %	Не менше 40%						
Н6	Норматив короткострокової ліквідності, %	90,28	89,11	86,14	92,87	92,09	98,37	+8,09
	Нормативне значення, %	Не менше 60%						

активів у платіжні засоби без суттєвих втрат. У зв'язку з цим, банки повинні постійно управляти ліквідністю, підтримуючи її на достатньому рівні для своєчасного виконання всіх взятих на себе зобов'язань з урахуванням їх обсягів, строковості й валюти платежів, забезпечувати потрібне співвідношення між власними та залученими коштами [6]. З метою контролю за станом ліквідності банків НБУ встановив нормативи ліквідності: миттєвої ліквідності (Н4), поточної ліквідності (Н5) та короткострокової ліквідності (Н6)

В таблиці 4 представлено дані щодо виконання нормативів миттєвої ліквідності (Н4), поточної ліквідності (Н5) та короткострокової ліквідності (Н6) по банківській системі в цілому за період 2012-2017 рр., нормативні значення яких відповідно становлять 20%, 40% та 60%.

Як видно з даних таблиці 4, за період з 01.01.2013 по 01.01.2018 роки норматив миттєвої ліквідності Н4 значно перевищував необхідне значення згідно вимог НБУ у 20%, проте за весь період аналізу показник зменшився на рівні 13,7%.

Таблиця 5

Стан виконання нормативів кредитного ризику банків за період 2012-2017 рр.

Норматив		Станом на						Зміна 2017/2012
		01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	
Н7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента	22,10	22,33	22,01	22,78	21,48	20,29	-1,81
	Нормативне значення, %	Не більше 25%						
Н8	Норматив великих кредитних ризиків,%	172,91	172,05	250,04	364,14	308,27	208,31	+35,4
	Нормативне значення, не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу	не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу						
Н9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	-	-	-	31,19	36,72	17,89	-13,3
	Нормативне значення, %	Не більше 25%						

Норматив поточної ліквідності Н5 був також вищим за необхідну норму у 40% та не опускався нижче 79%. Дана ситуація свідчить про значне накопичення коштів, які не приносять прибутку банкам. Норматив короткострокової ліквідності Н6 за період 2012-2017 рр. не опускався нижче 86% та відповідав встановленому нормативному значенню не менше 60%. Отже, всі нормативи ліквідності по банківській системі України за аналізований період значно перевищують мінімально допустимі значення, встановлені Нацбанком України, а, отже, спостерігається надлишкова ліквідність по банківській системі.

З метою зменшення банківських ризиків Національний банк установлює нормативи кредитного ризику, а саме норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), норматив великих кредитних ризиків (Н8) та норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9), недотримання яких може призвести до фінансових труднощів у діяльності банку.

В таблиці 5 представлена інформація щодо стану виконання нормативів кредитного ризику банками України з 2012 по 01.01.2018 р.

Дані з таблиці 5 свідчать про виконання нормативу максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) за період 01.01.2013-01.01.2018 рр. в межах 20,29%-22,78%, що не перевищує норму у 25%. Проте, значення нормативу демонструє

достатньо високий рівень сигналу кризи, особливо у 2015 році. Нагадаємо, кредитний ризик, який прийняв банк на одного контрагента або групу пов'язаних контрагентів, вважають великим, якщо сума всіх вимог банку до цього контрагента (групи пов'язаних контрагентів) і всіх позабалансових зобов'язань, наданих банком щодо цього контрагента або групи пов'язаних контрагентів, становить 10% і більше регулятивного капіталу банку.

Згідно даних таблиці 5, норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) не виконувався у 2015-2016 рр. по банківській системі України, допустимий максимум згідно вимог НБУ якого складає 25%. У 2015 році він становив 31,19%, у 2016 – вже 36,72%. Проте, за 2016-2017 рік його значення зменшилося майже вдвічі і на початку 2018 року він вже відповідав встановленому нормативу НБУ.

Окрему увагу слід звернути на нормативи стосовно кредитування інсайдерів (пов'язаних з банком осіб). Якщо до 2015 року фактичні значення нормативів Н9 та Н10 (з 1.07.2015 року не розраховуються банками) були досить низькими та перебували в межах нормативного значення (не більше 5% та не більше 30% відповідно), то з введенням Національним банком України відповідно до Постанови від 08.06.2015 № 361 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» нормативу максимального розміру кредитного

ризиків за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9), у банківській системі виявлено порушення дотримання вимог. При оптимальному значенні показника не більше 25% норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами становив у 2015 році 31,19%, у 2016 році 36,72% збільшившись на 5,53%, що свідчить про підвищення кредитного ризику в банківській системі України за цим напрямом. Рівень кредитного ризику банківської системи є надзвичайно високим та негативно впливає на стабільність функціонування усієї банківської системи [7].

Далі розглянемо виконання банками України нормативів інвестування, а саме нормативу інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15 %) та нормативу загальної суми інвестування (не більше 60 %). В таблиці 6 подано дані щодо стану виконання вимог НБУ банками України стосовно зазначених нормативів.

Порівняння стану виконання нормативів інвестування банками України з граничними, встановленими НБУ, дозволяє зробити висновок про дуже низьку інвестиційну активність по всій банківській системі України. Банки не зацікавлені в здійсненні прямих інвестицій в компанії України, а зосередилися більше на портфельних інвестиціях, які купують їх з метою подальшого продажу й отримання торговельного прибутку від різниці між ціною продажу і купівлі. Даний факт пов'язаний також з рядом причин об'єктивного та суб'єктивного характеру, які стосуються як загального рівня розвитку національної економіки в різних її сферах, так і незацікавленістю банків у фінансуванні інвестиційних проектів у зв'язку зі значними ризиками та невідповідністю термінів ресурсної бази строкам реалізації інвестицій.

Таким чином, в цілому банківські установи України дотримуються виконання нормативних вимог НБУ, окрім показника Н9-нормативу

максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами. Проте, на сьогодні банківська система України залишається в кризовому стані. За останні роки кількість банків зменшилася більше ніж вдвічі. Подолання кризи можливе лише за умов стабілізації економіки в цілому. Зараз банкам вдається втримувати свою ліквідність лише через те, що вони розміщують свої активи у первинні та вторинні резерви (готівку, кошти на поточних рахунках у НБУ) та не ризикують вкладати їх у високодохідні активи. Ті ж банки, що не зменшують обсягів кредитування, поступаються якістю кредитного портфеля на фінансовому ринку України.

За останні роки в Україні виконано важливий крок щодо вдосконалення системи банківського нагляду і регулювання та наближення її до міжнародних стандартів і практики, однак у цій діяльності є ще багато не вирішених питань і недоліків, головні з яких: недосконалість контролю за наявністю у банках адекватних систем управління ризиками; низький рівень практичної реалізації пруденційних вимог, зокрема, у частині здійснення операцій з інсайдерами та дотримання нормативів великих кредитних ризиків; відсутність належного контролю за наявністю у банків положень, практики та процедур щодо протидії відмиванню доходів, набутих злочинним шляхом та ін.

Доцільним для України є створення концепції банківського нагляду, в якій всі складові будуть тісно взаємодіяти та співпрацювати між собою. Комплексна система банківського нагляду має складатися із системи діагностики та моніторингу аудиторськими компаніями, системи управління банківського нагляду у розрізі окремого банку, системи управління змінами в банку та системи якості аналізу фінансового стану банків. Усі зазначені системи повинні тісно взаємодіяти між собою з метою покращення ефективності в роботі банків та банківського нагляду в цілому.

Таблиця 6

Стан виконання банками України нормативів інвестування за період 2012-2017 рр.

Норматив		Станом на						
		01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2016	01.01. 2017	01.01. 2018	Зміна 2017/2012
Н11	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою, %	0,09	0,04	0,01	0,002	0,001	0,00001	-0,0899
	Нормативне значення, %	Не більше 15%						
Н12	Норматив загальної суми інвестування, %	3,48	3,15	2,97	1,10	0,60	0,22	-3,26
	Нормативне значення, %	Не більше 60%						

ЛІТЕРАТУРА:

1. Макаренко Ю.П. Сучасний стан та шляхи удосконалення банківського регулювання та нагляду. Інвестиції: практика та досвід. 2017. №12. С. 62-67.
2. Про Національний банк України від 1999 р. № 29 /Верховна рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page3> (дата звернення 15.05.2018)
3. Мамедов С.Г. Підвищення ефективності нагляду в контексті реструктуризації банків. Вісник університету банківської справи. 2017. №1(28). С. 60-64.
4. Самсонов М. Концептуальні засади реалізації безвиїзного банківського нагляду. Економічний аналіз. 2012. Випуск 10 (Частина 3). С. 90-93.
5. Показники банківської системи. URL: bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 (дата звернення 01.05.2018)
6. Юрчишена Л.В., Цибрій В.П. Дотримання економічних нормативів комерційними банками України. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=687> (Дата звернення 16.05.2018)
7. Швець О.В. Статистична оцінка якості контролю кредитного ризику банків України. Глобальні та національні проблеми економіки. випуск 11. 2016. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/171.pdf>

REFERENCES:

1. Makarenko Yu.P. (2017). Suchasnyi stan ta shliakhy udoskonalennia bankivskoho rehuliuвання ta nahliadu [The current state and ways of improving banking regulation and supervision]. Investytsii: praktyka ta dosvid. № 12. P. 62-67.
2. Pro Natsionalnyi bank Ukrainy (1999).Verkhovna rada Ukrainy. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page3> (15.05.2018)
3. Mamedov S.H. (2017). Pidvyschennia efektyvnosti nahliadu v konteksti restrukturyzatsii bankiv [Improving supervisory effectiveness in the context of bank restructuring]. Visnyk universytetu bankivskoi pravy. №1 (28). P. 60-64.
4. Samsonov M. (2012) Kontseptualni zasady realizatsii bezvyiznogo bankivskoho nahliadu [Conceptual principles for the implementation of bankruptcy supervision]. Ekonomichniy analiz. Vypusk 10 (3). P. 90-93.
5. Pokaznyky bankivskoi systemy [Indicators of the banking system] URL: bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
6. Yurchyshena L.V., Tsybrii V.P. Dotrymanna ekonomichnykh normatyviv komertsiiyny bankamy Ukrainy [Compliance with commercial standards by commercial banks of Ukraine]. Elektronne naukove fakhove vydannia «Efektyvna ekonomika». URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=687> (16.05.2018)
7. Shvets O.V. (2016) Statystychna otsinka yakosti kontroliu kredytnoho ryzyku bankiv Ukrainy. [Statistical assessment of the quality of credit risk control of Ukrainian banks] Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. vypusk 11. 2016 URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/171.pdf>